

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Maria Antonina
Nazwisko: Boniecka
Nazwisko rodowe: Olszewska
Miejsce urodzenia: Warszawa
Data urodzenia: 09-06-1910
Imię ojca: Antoni
Imię matki: Waleria
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Sprawa Ewidencyjno-Obserwacyjnej krypt. „Kultura” zarejestrowana w dniu 11.10.1962 pod numerem Sz 1284 przez Grupę IV Wydziału III KWMO w Szczecinie. Powodem rejestracji Marii Bonieckiej był "wrogi stosunek do PRL oraz antypaństwowe wypowiedzi". Sprawę zdjęto z ewidencji i przekazano do archiwum z dniem 22.10.1965 pod numerem 2968/II.	Materiały o sygn. 2968/II zniszczono. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych (protokół brakowania w materiałach o sygn. IPN SZ 0012/514 poz. 505).	
Materiały paszportowe związane z ubieganiem się Marii Bonieckiej o wydanie pozwolenia na wyjazd na stałą emigrację do Australii, w celu połączenia z rodziną. Pani Maria Boniecka od 1962 roku kilkakrotnie ubiegała się o wydanie paszportów na wyjazd stały, otrzymując decyzje odmowne. Wobec wymienionej wniesione zostało zastrzeżenie wyjazdów zagranicznych (Znr I-2190/62). Jak wskazano w materiałach, powód odmowy znajdował się w aktach paszportowych męża. Zastrzeżenie anulowano w marcu 1965. Ponadto w aktach znajduje się wniosek z 1960 roku złożony do Biura Paszportów KWMO w Szczecinie w sprawie wyjazdu w/w do Ghany (Afryka) w celu odwiedzin syna, który uległ wypadkowi samochodowemu. Na wniosku występuje zapis dotyczący zmiany decyzji na odmowną z zastrzeżeniem wyjazdu (Znr II-1233/60).	IPN SZ 471/8959 (8959/II - paszportowe, EASz 22083, III/Esz 22083, II/Esz/22082).	
Akta paszportowe małżonka. Państwo Bonieccy wraz z córką od 1962 roku kilkakrotnie ubiegali się o wydanie paszportów na wyjazd do Australii, każdorazowo otrzymując decyzję odmowną. Wskutek wniosku z dnia 16.11.1964 do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Wydział Skarg i Wniosków w Warszawie w sprawie odwołania się od decyzji, wicemister spraw wewnętrznych po zapoznaniu się ze sprawą, pismem nr AE-III-02682/65 z marca 1965 wydał zgodę na wydanie paszportów celem wyjazdu na stałe do Australii.	IPn Sz 471/1043 (1043/II- paszportowe, EASz 27687, III/Esz/27687, E 31363).	

Akta stanowią obszerny zbiór dokumentacji związanej z operacyjnym zabezpieczeniem środowiska literackiego w Polsce w latach 1970-1977. Zebrane materiały dotyczą m.in. działalności Związku Literatów Polskich oraz jej najbardziej aktywnych członków, jak również pozostałych środowisk kulturalno-twórczych i stanowią zarazem ocenę operacyjno-polityczną tajnych służb odnośnie negatywnych zjawisk w ośrodkach masowej informacji. W aktach zawarto liczne doniesienia, stenogramy, sprawozdania, serwis nasłuchu, plany zabezpieczeń, zawiadomienia wizowe, jak również prywatną korespondencję osób ze środowiska literackiego. Powyższą dokumentację zgromadzono w trakcie działań operacyjnych prowadzonych w poszczególnych regionach Polski, m.in. w ramach spraw SOR krypt. "Austronauta", "Niezlomny", "Liryka", KE "Twórcy" czy SO krypt. "Inspiratorzy". Wśród licznej dokumentacji dot. inwigilacji przez służbę bezpieczeństwa przedstawicieli środowiska kulturalnego, w tym twórców z regionu szczecińskiego, znajdują się również materiały dot. osoby Marii Bonieckiej oraz jej najbliższej rodziny, która z powodu prześladowania ze strony funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa, zdecydowała się na emigrację z Polski. Maria Boniecka związana ze szczecińskim środowiskiem literackim, utrzymująca kontakty z paryską "Kulturą" w zdecydowany sposób wyrażała swój sprzeciw wobec panującemu wówczas w Polsce ustrojowi. Ponadto w/w aktywnie działała w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej, była również autorką licznych opowiadań, reportaży, audycji radiowych jak również jedną z inicjatorek powołania tygodnika społeczno-kulturalnego "Ziemia i Morze". Z powodu swej niezachwianej, antysocjalistycznej postawy wobec władz Maria Boniecka została pozbawiona możliwości publikacji swych książek i tekstów w Polsce, co w znaczący sposób utrudniało jej twórczą pracę. Materiały operacyjne zawierają m.in. sprawozdanie z nasłuchu audycji Polskiego radia z 23.11.1966, w czasie której Maria Boniecka opisywała przyczyny i okoliczności w jakich opuszczała swój ojczysty kraj. Powyższe materiały operacyjne potwierdzają fakt stałej inwigilacji rodziny Bonieckich, nawet w czasie pobytu na emigracji w Australii. Maria Boniecka w wyniku zabiegów ze strony tajnego współpracownika służby bezpieczeństwa, który nie tylko doprowadził do dewastacji jej prywatnego mieszkania, a następnie w wyniku oszustwa bezprawnie pozbawił w/w prawa własności do połowy posiadanego w Szczecinie domu, dopuścił się również pobicia pisarki, a także wielokrotnie publicznie szykanował jej osobę. Ponadto Marii Bonieckiej kilkukrotnie odmawiano wydania zgody na stały wyjazd wraz z rodziną do syna, najpierw mieszkającego w Ghanie, a następnie w Australii. Po kilkuletnich staraniach o uzyskanie paszportu i możliwości wyjazdu z kraju, Maria Boniecka w 1965 roku wyemigrowała na stałe do Australii. Prywatna korespondencja listowa, którą rodzina Bonieckich utrzymywała z pozostawionymi w Polsce przyjaciółmi (jedna z tych osób okazała się tajnym współpracownikiem ps. "Lechowski"), była przejmowana przez służbę bezpieczeństwa w celu późniejszych planów wykorzystania jej, aby skompromitować pisarkę w oczach polskiej opinii publicznej. Miała ona również posłużyć uzyskaniu obszernego materiału świadczącego o trudnych realiach życia przedstawicieli polskiej inteligencji na emigracji.

IPN BU 01419/234 (2233/IV/1-8).